

به ترتیب درصد فراوانی مواد ابعاد دولت، جامعه و مردم و جامعه مدنی ۷۴ درصد، ۲۴ درصد و ۲ درصد است. با اختلاف قابل توجه در میزان پرداختن به ابعاد توسعه سیاسی در برنامه‌های توسعه می‌توان گفت که نگاه برنامه‌ریزان ج.ا.ا به توسعه سیاسی، نگاهی از بالا به پایین است.» (میسایی، ۱۳۹۸: ۱۷۸-۱۷۹)

جدول ۴. فراوانی و درصد فراوانی ابعاد مختلف توسعه سیاسی در برنامه‌های سوم، چهارم، پنجم و ششم

توسعه

ابعاد برنامه	دولت		جامعه مدنی		جامعه و مردم		مجموع مواد مرتبط
	فراوانی	درصد فراوانی	فراوانی	درصد فراوانی	فراوانی	درصد فراوانی	
برنامه سوم	۵۲	۸۳,۸۷	۴	۶,۴۵	۶	۶,۶۷	۶۲
برنامه چهارم	۵۳	۶۶,۲۵	۱۳	۱۶,۲۵	۱۴	۱۷,۵۰	۸۰
برنامه پنجم	۵۰	۷۳,۵۲	۶	۸,۸۲	۱۲	۱۷,۶۴	۶۸
برنامه ششم	۴۰	۷۴	۱	۲	۱۳	۲۴	۵۴

منبع: (میسایی، ۱۳۹۸: ۱۷۸)

یکی از راه‌های ارزیابی سند چشم‌انداز، بررسی میزان لحاظ مؤلفه‌های سند از جمله مولفه‌های سیاسی در برنامه چهارم توسعه است. بعضی از صاحب‌نظران براین‌باورند که روح برنامه چهارم در مسائل اقتصادی و راهبردی اقتصادی آن، با اهداف سند چشم‌انداز مغایرت دارد لذا باید دید آیا در مباحث و مؤلفه‌های سیاسی، بین سند چشم‌انداز و برنامه چهارم، توافق و مناسبت لازم برقرار است یا خیر. برای بررسی موضوع باید مولفه‌های سیاسی در برنامه توسعه چهارم بازبینی شود.

در برنامه پنج‌ساله چهارم توسعه مولفه‌های سیاسی، ملاحظات، هویت اسلامی و انقلابی و مبتنی بودن نظام بر اندیشه‌های امام‌خمينی(ره)، تأکید بر مردم‌سالاری دینی و آزادی‌های مشروع، عدالت اجتماعی، حفظ کرامت و حقوق انسان‌ها، امنیت، کارآمدی و کارایی، تعامل سازنده و مؤثر و الهام‌بخش در جهان اسلام و روابط بین‌الملل، استقلال، با وجدان کاری و انضباط همانند سند چشم‌انداز آمده است اما عدم موازنه‌ای در برنامه چهارم توسعه ارتباط با مؤلفه‌های سیاسی سند چشم‌انداز نسبت به سایر ساحت‌ها به چشم می‌خورد. برای مثال به مقوله‌های بسیار مهمی مانند مردم‌سالاری دینی، عدالت اجتماعی، آزادی‌های مشروع در حد دو ماده پرداخته شده، درحالی‌که دو